

02.06.2020

Ympäristöministeriö
kirjaamo@ym.fi
Viite: Lausuntopyyntö Dnro VN/538/2019

Kiinteistön haltijan järjestämä jätekuljetus säilytettävä kaikissa jätejakeissa

EU vaatii Suomelta uudistuksia jätelakiin. Käsittääkseni tavoitteena on nostaa kierrätysprosenttia sekä pienentää hiilipäästöjä. Myös pakkausjätteen osalta EU tavoittelee 100 % tuottajavastuuta kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. EU:n taholta ei ole esitetty vaatimuksia keräysjärjestelmän muuttamiseksi. Pikemminkin voisi tulkita asian olevan päinvastoin, koska EU esim. hankintalain muutoksen myötä haluaisi pienten yritysten säilyvän ja tulevan markkinoille, koska niiden pitkäaikainen työllistävä vaikutus on selkeästi parempi kuin isojen yritysten.

Kuntien itsemääräämisoikeus

Yli puolessa Suomen kunnista on tällä hetkellä kiinteistön haltijan järjestämä jätekuljetus. Eli kiinteistön omistaja itse päättää, kuka hänen jätteensä kerää. Nyt esillä olevassa Jätelain luonnoksessa pakotettaisiin törkeällä tavalla kaikki kunnat kunnan järjestämään keräykseen. Kunnat eivät tarvitse lisää tehtäviä! Kuntien pitää saada itse päättää. Paikallinen tuntemus on kunnissa. Pikemminkin lakia pitäisi muuttaa siihen suuntaan, että peruskunnan vaaleilla valittu valtuusto päättäisi kuljetusjärjestelmästä eikä alueellinen jätelautakunta, jossa yksi pienen kunnan päättäjä saa yleensä ruikuttaa keskustaajungin määrätessä mitä haluaa.

Kiinteistön omistajan oikeus

Kiinteistöjen omistajat, verojen maksajat eli äänestäjät haluavat itse päättää omista asioistaan. On se merkillistä, jos ihminen osaa ostaa 200.000 euron talon, 20.000 euron auton, 2.000 euron vuotuiset päivittäistavarat, mutta ei mukamas osaisi ostaa vuodessa 200 euron arvoista jätekuljetusta! Jätteentuottajat ovat usein hyvinkin ympäristötietoisia ja osaavat kyllä vaatia kierrätystä ja hiilineutraaliteettia itsekin.

Ympäristön etu ja hiilipäästöt

Hallitus on ilmoittanut pitävänsä kiinni ympäristötavoitteistaan. Jos tämä todella on tarkoitus, sitä suuremmalla syyllä on säilytettävä mahdollisuus kiinteistön haltijan järjestämään jätekuljetukseen! Jos olisi jollain tasolla pystytty osoittamaan, että kunnan järjestämä jätteidenkeräys olisi kierrätysprosentin tai hiilineutraaliteetin osalta selkeästi parempi kuin esim. minun hoitamani, olisi minun pakko nostaa kädet pystyyn ja sanoa, että hoitakaa, kun osaatte paremmin. Mutta näin ei ole. Pikemminkin päinvastoin! Yksityiset yritykset ovat olleet jätealan pellepelottomia ja kehittäneet vuosikymmeniä jätteiden keräys-, lajittelu- ja hyötykäyttömenetelmiä, joita kunnalliset yhtiöt vasta jäljittelevät. Meidän yrityksemme toimii keskellä korpia Kangasniemellä vesistöjen pilkkomalla 1327 neliökilometrin alueella, jossa väestötiheys on viisi henkilöä per neliökilometri. Vastaavan kokoisella alueella esim. pääkaupunkiseudulla asuu yli miljoona ihmistä, Helsingissä asukastiheys on yli 2700 ihmistä per neliökilometri. Siitä huolimatta meidän kierrätysprosenttimme ovat kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa paremmat kuin kunnan järjestämässä kuljetuksessa Helsingissä. Olemme etuajassa tavoitteissa. Kierrätykseen vastaanottamistamme kuivajätteistä menee yli 50 %, energiahyötykäyttöön 49 % ja kaatopaikan penkkaan (lähinnä hyötykäyttökelvottomana jätevoimalan tuhkana) noin 1 %. Lajittelemme vastaanottamamme jätteet ja pakkaamme täysperäkuormina eteenpäin suoraan esim. jätevoimalaan tai muihin materiaaleja hyötykäyttöön laitoksiin. Ei turhia välilastauksia eikä välilaskutuksia! Ajokilometrimme (lue: hiilipäästömmme) ovat pienemmät kuin vastaavissa kuntayhtiöiden järjestämässä kuljetuksissa.

Väitetään, että kunnan järjestämä kuljetus olisi helpompi saada hoidettua päästöttömillä autoilla. Mielestäni siihen ei vaikuta keräysjärjestelmä. Vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuus ja esim. mahdollinen yhteiskunnan ohjaus uusiutuvien energioiden käyttöön on avainkysymys. Käsittääkseni esim. kaikki maassamme tuotettava biokaasu menee hyötykäyttöön. Miksi sitä pitäisi polttaa turhaan pakkarin siirtoajoon esim. Jyväskylän ja Kangasniemen välillä? Kun biokaasun siirtokonttien hinta tulee vielä jonkin verran alaspäin tai biodieseliä on tarjolla, voimme pienissä korpikylän jäteautoissa käyttää uusiutumattomia polttoaineita yhtä hyvin kiinteistön haltijan järjestämässä kuin kunnan järjestämässäkin keräyksessä.

Tuottajanvastuu 100 % pakkausjätteessä

Pakkausjätteessä (lasi, metalli, kartonki ja muovi) tulisi vihdoinkin päästä 100 % tuottajavastuuseen. Se toimii jo käytössä olevissa tuottajavastuissa hyvin ja olisi selkeä aiheuttamatta hämmennystä eri toimijoiden välille. Jaettu vastuu tuppautuu esiintymään hukattuna vastuuna. Esitys 80 % tuottajavastuusta tulee poistaa laista.

Siirtymäajat ja perustuslaki

Lakiesityksessä on kahden vuoden siirtymäaika biojätteiden ja pakkausjätteiden osalta. Suomen Perustuslain 15 §:n mukaan perusteltujen odotusten suoja ei tule tällöin täyttymään ja on lainvastainen. On mielenkiintoista, että hankintalain muutoksessa kuntayhtiöille piti saada 10 vuoden siirtymäaika, jotta ne pystyvät sopeutumaan muutokseen. Tässä jätelain esityksessäkin puhutaan vain kuntayhtiöiden sopeutumiskyvystä muutokseen eikä Perustuslaista, johon siirtymäaikojen tulee perustua. Vaikka siirtymäajat olisivat 10 vuotta eivät ne kuitenkaan lopulta korvaisi sitä menetystä, joka paikallistaloudelle, kiinteistönomistajille ja pienille yritysille tulisi.

Vaikutukset yrityksessämme

Mikäli Jätelaki muutettaisiin esitetyllä tavalla, yrityksemme liikevaihdosta tippuisi 80 % pois. Palkattu työvoima irtisanottaisiin ja yrittäjä pitäisi jäteasemaa auki yritysjetettä varten kannattavuuden puitteissa, jos pitäisi. Ratkaisu vaarantaisi myös muiden paikkakunnan yritysten jätehuollon, koska vaarana olisi, että paikallinen jäteyritys loppuisi kokonaan. Yritysten vaatimukset jätehuollolle ovat osittain erilaiset kuin asumisessa syntyvään jätehuoltoon tarjotaan. Tällöin yritykset jäisivät joko ilman haluamaansa palvelua tai joutuisivat ostamaan sen pitemmästä matkasta kalliimmalla kuin nyt paikalliselta yhtiöltä.

Yrityksellämme on tälle vuodelle noin 1 milj. euron investoinnit menossa. Noin puolet on toteutettu ja loppuosaan vedin liinat kiinni jääden odottamaan Jätelain lopputulosta. En aio turhaan investoida.

Haluaisimme rauhassa tehdä työtämme, jota olemme yrityksessämme tehneet kohta 25 vuoden ajan. Käytämme paikallisia työntekijöitä, ostamme paikallisia palveluja, maksamme veromme paikkakunnalle ja Suomeen. Ja ennen kaikkea – hoidamme ympäristöämme ja hiilijalanjälkeämme paikallisesti joka päivä!

Parhain terveisin,

Matti Tulla

toimitusjohtaja

Kangasniemen Jätehuolto Oy

Sepäntie 8-10

51200 KANGASNIEMI

matti.tulla@tulla.fi